

Colofon

42e jaargang, nummer 9,
december 2016
KringNieuws verschijnt 8x
per jaar

Secretariaat:

Nassastraat 13 4931 XE
Geertruidenberg
Telefoon: 0162-520519

e-mail:

info@oudheidkundige-kring-geertruidenberg.nl

Redactie:

John François

Kopij voor KringNieuws
john.francois@hotmail.com

Sluitingsdatum kopij:

30 december 2016

Druk: Ergon, grafimedia te
Eindhoven

Afzonderlijke hoogtepunten:

Lezing actueel	1
Verslag lezing	2
'In de spotlights' /uitnodiging	3
Persbericht/ Prinsjesdag	4
Aanbieding / Nieuws	5
Divers nieuws	6

Bezoek onze website!

Ga naar:

www.oudheidkundige-kring-geertruidenberg.nl

Speciale aandacht

www.canon-geertruidenberg.nl

Rekeningnummer:

Rabobank
NL42 RABO 0115 6003 10
KvK nr. 40271212

Uitnodiging lezing: lezing over bestraffing van zelfmoord, moord en doodslag door de eeuwen heen.

Datum: donderdag 15 december 2016
Spreker: Erik-Jan Broers.
Locatie: Theaterzaal van Cultureel Centrum 'De Schattelijn'
Tijd: 20.00 uur

Delicten gericht tegen het leven behoren tot de ernstigste strafbare feiten **binnen** een samenleving.

Door de eeuwen heen is de juridische reactie die op het plegen van een dergelijk delict volgde evenwel heel verschillend van aard geweest. Waar het aanvankelijk de familie van het slachtoffer was die de dader voor zijn gedrag ter verantwoording moest roepen, zou dat eerst veel later de overheid zijn die dat namens de gemeenschap deed.

Ook de straffen die aan deze dader konden worden opgelegd, maakten in de loop der tijd een hele ontwikkeling door. Het was echter niet alleen de wijze waarop de

Op de foto: Eric-Jan Broeders

pleger van een levensdelict werd berecht en bestraft die aan veranderingen onderhevig is geweest. Ook de specifieke inhoud van delicten als moord en doodslag is niet steeds hetzelfde gebleven. In de lezing zullen de hoofdlijnen van de eeuwenlange evolutie van het strafrecht inzake levensdelicten worden besproken, mede aan de hand van bewaard gebleven strafprocessen.

Mr. Dr. E.J.M.F.C. Broers (Erik-Jan) is als universitair docent verbonden aan de vakgroep Publiekrecht, Encyclopedie en Rechtsgeschiedenis van de juridische faculteit van de Universiteit van Tilburg (Tilburg University). In 1986 promoveerde hij op een proefschrift over beledigingsprocessen uit de zeventiende en achttiende eeuw (Beledigingszaken voor de Staatse Raad van Brabant 1586-1795). Van zijn hand verschenen vervolgens diverse boeken en artikelen die het oude strafrecht en strafprocesrecht tot onderwerp hebben. Hij verzorgt onderwijs over de geschiedenis van het recht en geeft tevens een inleidend vak in de rechtswetenschap.

Boeken auteur Eric-Jan Broeders

De toegang is gratis ook voor niet leden

Verlag lezing: Pierre Cuypers, Architect, kunstenaar, ambachtsman, projectontwikkelaar en katholiek.

Datum: donderdag 17 november 2016
 Spreker: Anneke Vahl.
 Locatie: Theaterzaal van Cultureel Centrum 'De Schattelijk'

Anneke Vahl, oud medewerkster van het Canisius Wilhelmina ziekenhuis in Nijmegen met vooral na haar pensionering veel interesse in geschiedenis en met een hart voor Pierre Cuypers.

Het werk van Pierre is omvangrijk en heel gevarieerd. Vooral veel kerkelijke gebouwen katholiek maar ook protestant tot huizen, fabrieken uitvindingen en gebruiksvoorwerpen als meubels en bestek.

In zijn lange leven is hij geruime tijd rijksbouwmeester. In die hoedanigheid restaureerde hij de Ridderzaal in den Haag. Hiervoor ontwierp hij zelf de tronen, die nog altijd gebruikt worden. Hij was ook stadsarchitect van Roermond, zijn geboorteplaats, waar hij de restauratie van de Munsterkerk doet.

Van de vele werken die hij doet heeft hij steeds de artistieke leiding, terwijl zijn personeel zich met de uitwerking bezig hield. Hij was een gedreven man die altijd veel werk verzette. Hij werkte veel met associaties. Samen met Alberdingk Thijm de katholieke schrijver zette hij zich in voor de emancipatie van de katholieken. Hij trouwde met de dochter van Alberdingk Thym, het werd zijn tweede huwelijk.

Tijdens zijn leven maakt hij een groot deel van het Rijke Roomse Leven mee. Bij de vele kerken die hij bouwde vielen onder andere de Waterstaatskerken. Deze werden niet zo genoemd omdat het een bouwstijl was, maar dit gaf de manier van financieren aan. Zij werden onder verantwoordelijkheid van (Rijks)Waterstaat met geld van de staat gebouwd.

Tijdens zijn leven, de stoomtreinen in opkomst, zou hij veel gebruik maken van deze manier van reizen. Stoom veranderde veel in de industrie en beïnvloedde zijn manier van werken. Ook hier in de buurt heeft hij werken afgeleverd, zoals de basiliek van St. Jan in Oosterhout en de basiliek in Oudenbosch. Deze is deels een replica van de St. Pieter in Rome.

Er zijn een vijftal redenen te noemen waardoor hij zo'n succes had. Hij werkt in de goede tijd om zoiets te doen, hij was zeer getalenteerd, en zeer ijverig. Hem was een lang leven beschoren, was overtuigd van zichzelf en zeer ambitieus. Hij levert veel "gesamtswerk" wat in hield dat hij zijn opdrachtgevers een totaal plaatje leverde tot en met de inrichting toe. Hij laat zijn bouwwerken in de omgeving passen en past zelfs de omgeving aan. Daarom kun je hem ook een projectontwikkelaar noemen.

Pierre kreeg veel opdrachten van Jonckheer Victor Eugene Louis de Stuers die, als lid van de commissie van rijksadviseurs voor de monumenten, veel invloed had in den Haag. (hij wordt beschouwd als de grondlegger van de rijksmonumenten) Hij werd ook referendaris voor On-

Op de foto Anneke Vahl

derwijs, Kunsten en Wetenschappen, hij was katholiek vandaar de samenwerking. Hij gaf Cuypers de opdracht voor de bouw van het Rijksmuseum. Koning Willem III was hierop tegen, maar het ging toch door. Het gevolg was dat de koning het museum niet opende.

Pierre Cuypers viel met zijn werk vaak in de prijzen en kreeg hij vele onderscheidingen. De orde van Oranje Nassau heeft hij zelf ontworpen.

Nog wat voorbeelden van zijn werken zijn de restauratie van de Grote Kerk in Breda, de Vondelkerk in Amsterdam de kerk in Oefelt. Cuypers heeft een haatliefde verhouding met de Oranjes. Een ander groot project is de herbouw van het kasteel de Haar in Haarzuilens. De fontein op het Binnenhof is van zijn hand.

Een groot deel van zijn leven heeft hij in Amsterdam gewoond (vanaf 1865) dicht bij het vuur van belangrijke opdrachtgevers.

Zijn laatste dagen slijt hij toch weer in Valkenburg, maar hij sterft in zijn Roermond. Hij is er begraven in een eigen ontwerp van zijn doodskist.

Tijdens de goed bezochte lezing ontpopte Anneke Vahl als een goed vertelster die goed beslagen ten ijs kwam. Ze schiep een ontspannen sfeer en liep door middel van een interessante presentatie van projectiebeelden heen. Onze kring kan weer terugkijken op een prima lezing.

'In de spotlights'

Met enige regelmaat richten we de spotlights op een lid van één van de werkgroepen, want onze vrijwilligers vormen immers het hart van de vereniging. Bij deze aflevering kijken we achter de schermen bij:

Naam: Anne van den Berg- Ter Schure

Leeftijd: 77 jaar.

Woonplaats: Raamsdonksveer

Lid sinds: 1992, dus volgend jaar 25 jaar lid.

Werkzaamheden: Anne werd direct bij haar aantreden als OKG lid in 1992 assistente van de toenmalige OKG bibliothecaris Jan van Helvoirt in de OKG bibliotheek.. Later werd ze zelf de kartrekker en ontwikkelde een goed bruikbaar bibliotheekstelsel voor de ca. 1200 boeken, tijdschriften etc. Het werd samen met Peter en Trudy van Brussel geïmplementeerd.

Anne wordt op dit moment bij het bibliotheekwerk ondersteund door Pauli Jense. Anne heeft verder samen met Jac Thijssen van de jaargangen 26 t/m/ 35. registers samengesteld voor de Dongebode's. Als auteur heeft Anne zelf, ook artikelen voor de Dongebode geschreven.

Tot slot verzorgt zij de rondzending van tijdschriften,

Anne van den Berg (Foto Wim van Alphen)

verzamelt samen met Corrie van Wietmarschen interessante krantenknipsels over Geertruidenberg en omgeving en heeft een bijdrage geleverd aan het tot stand komen van het boekwerk 'Kleine Monumenten'. Al met al een heel belangrijke steunpilaar binnen onze vereniging en daar zijn we trots op.

UITNODIGING OKG NIEUWJAARSBORREL 2017.

De Nieuwjaarsborrel om het jaar 2017 feestelijk en gezamenlijk te starten, wordt gehouden op **maandagavond 2 januari 2017 vanaf 20.00 uur in de kelder van mevrouw Willy van Beijsterveldt-Nieuwenhuijsen, onder het pand Elfhuzen 7 te Geertruidenberg.**

Het OKG bestuur nodigt u van harte uit en wenst u alvast fijne feestdagen en een goede jaarwisseling

Persbericht

31 oktober 2016
Regionaal Archief Tilburg

Tilburgse Muurkrant is winnaar van Stuk van het Jaar 2016

De inzending van Regionaal Archief Tilburg is met ruim 7.000 stemmen gekozen tot hét Stuk van het Jaar 2016. Schrijfster Rosita Steenbeek maakte dit bekend tijdens de Nacht van de Geschiedenis in het Rijksmuseum Amsterdam. Dit is een mooie opsteker voor het archief, dat een maand lang aandacht besteedde aan dit bijzondere archiefmateriaal.

Geheel oktober, tijdens de Maand van de Geschiedenis, werden actief stemmen geworven. Een stemhokje op de markt, een wildplakactie met postertjes, een goedbezochte lezing, bijna dagelijks aandacht op de website, Twitter en Facebook en als klapper op de vuurpijl een nieuwe muurkrant gemaakt door Brabants Dagblad. Dit archiefmateriaal spreekt tot de verbeelding, zeker bij Tilburgers die de tijd van de muurkrant nog hebben meegemaakt. Nu Regionaal Archief Tilburg gewonnen heeft, schenkt het archief binnenkort een bedrag aan The Quiet Community, een organisatie die past bij de thema's die in de muurkrant voorkomen.

De prijs voor de winnaar is een wisselbokaal ontworpen door de Rotterdamse kunstenaar Niki Murphy. Verzetskrant de Luistervink van Stadsarchief Vlaardingen en een Van Nelle-affiche van Stadsarchief Rotterdam eindigden op de tweede, respectievelijk de derde plaats.

De Tilburgse muurkrant

Van 1978 tot 1995 verschenen met grote regelmaat zeefdrukaffiches met pakkende koppen op de Tilburgse muren. Regionaal Archief Tilburg bezit een grote verzameling muurkranten en koestert ze. De Tilburgse muurkrant was een exponent van een ontwikkeling die in de jaren '60 begon. De oude politieke en kerkelijke structuren en opvattingen voldeden niet meer. In Tilburg stond de samenleving misschien wel extra op haar grondvesten te trillen: de snelle ontkerkelijkheid kwam in het altijd zo roomse Tilburg hard aan. Daarnaast liep de textielindustrie ten einde met werkeloosheid en armoede als gevolg. Burgemeester Becht liet grote delen van de stad slopen, zonder inspraak van de bevolking. Het broeide in de stad. De Tilburger was op zoek naar nieuwe wegen om zich te uiten en te manifesteren. De Tilburgse muurkrant heeft daar een belangrijke rol in gespeeld. Muurkrant en actiecultuur zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Het archief is zich ervan bewust met de muurkrant iets bijzonders in de collectie te hebben. Er zijn dan ook plannen om in 2017 een symposium te organiseren, waarbij ook gekeken gaat worden naar andere muurkrant-steden als Leiden, Arnhem en Utrecht.

einde persbericht

Prinsjesdag 2016 de minnen-----

- de aftrek van uitgaven voor monumentenpanden vervalt (luidde het voorgenomen plan in de nota)
- In 2017 en 2018 geldt er een overgangsregeling in de vorm van een subsidie voor eigenaren die al onomkeerbare financiële verplichtingen zijn aangegaan en voor eigenaren die sober onderhoud willen uitvoeren.

Berichtgeving november 2016 Vervallen aftrek monumentenpanden uitgesteld

De aftrek van uitgaven voor monumentenpanden blijft in ieder geval in 2017 nog bestaan, dat staat in een brief van minister Bussemaker aan de Tweede Kamer. Het wetsvoorstel wordt aangehouden. Een meerderheid van de Kamer is bang dat de voorgestelde regeling leidt tot minder onderhoud aan monumenten, met alle gevolgen van dien voor deze panden.

Ontleend aan FiscAlert oktober 2016 | jrg 22 nr 8 | p.12-13

Verkoop overtollig geworden boeken uit OKG bibliotheek 8^e selectie

Wegens doublures, ruimte gebrek en heroverweging van het soort titels in onze OKG bibliotheek, zijn een aantal boeken overtollig geworden.

Het bestuur heeft besloten deze boeken te koop aan te bieden aan de leden van de Kring maar ook andere kunnen hiervoor in aanmerking komen. Leden gaan echter voor!

Omdat het vaststellen van een prijs voor de boeken moeilijk is, is besloten ze te verkopen aan de hoogsteieder. De biedingstermijn loopt tot één maand na de verschijningsdatum van deze editie van het KringNieuws.

Om een indruk te krijgen welke boeken te koop zijn, zullen de titels met informatie over de inhoud etc., met enige regelmaat in het KringNieuws te koop worden aangeboden.

Geïnteresseerden kunnen voor meer info en een eventueel bod, contact opnemen met het OKG secretariaat telefoon:0162-520519 of via email info@oudheidkundige-kring-geertruidenberg.nl

Hieronder de achtste selectie

Titel: Tijdschrift over tradities en tijdverschijnselen nr.4
Auteur/Uitgever: Stichting Informatiecentrum Volkscultuur Utrecht
Inhoud: Stadszending in de wijken van Utrecht, Leven in de Haagse Schilderswijk in vroegere tijden.
Afmetingen: 22 x 15 cm
Pagina's: 95

Titel: De Bakkersboekjes van Zeelandia nrs. 3 en 5
Auteur/Uitgever: Ir. M.C.A. Meische
Inhoud: Het van waar en van waarom speculaas
Afmetingen: 20 x 15 cm
Pagina's: 20 per deel

Titel: Volkscultuur in de lage landen nr. 3
Auteur/Uitgever: Nederlands centrum van Volkscultuur
Inhoud: De Nederlandse culturele identiteit
Afmetingen: 21 x 15 cm
Pagina's: 80

Nieuws van de gemeente website

Nieuwe website gemeente / Wandelpaden Veste

Op woensdag 2 november is de nieuwe website van de gemeente Geertruidenberg de lucht in gegaan. De officiële lancering vond plaats tijdens de open avond onder het motto 'Samenzijn' op vrijdag 2 december in de Lambertuskerk. De komende periode wordt benut om de website verder in te richten en te vervolmaken. Wij zijn benieuwd wat u van onze website vindt!

<http://www.geertruidenberg.nl/home>

Op 18 oktober is gestart met het herstellen van de voetpaden rondom de Veste. De nieuwe paden zijn aangelegd waarbij alle bestaande materialen zijn hergebruikt! Ook worden de voorzieningen langs de paden, zoals bankjes en informatieborden onder de loep genomen. Waar nodig worden deze vervangen en/of aangevuld. We

Titel: Publicaties van het Archivariaat Nassau Brabant nr. 35

Auteur/Uitgever: G.J. van Donschot

Inhoud: De Hervormden in Zundert en Rijsbergen

Afmetingen: 22 x 14 cm

Pagina's: 64

Titel: Publicaties van het Archivariaat Nassau Brabant nr. 37

Auteur/Uitgever: Albert de la Haye

Inhoud: De mythe van de Noormannen in Nederland

Afmetingen: 22 x 14 cm

Pagina's: 96

Titel: Publicaties van het Archivariaat Nassau Brabant nr.31.

Auteur/Uitgever: Albert de la Haye

Inhoud: De polders van het waterschap de Striene

Afmetingen: 22 x 14 cm

Pagina's: 72

Titel: IJsselmeer Waterwinning

Auteur/Uitgever: Ir. J Haasnoot

Inhoud: De drinkwatervoorziening van het PWN ten noorden van het Noordzeekanaal.

Afmetingen: 21 x 15 cm

Pagina's: 28

Titel: De grafheuvels en urnenvelden in Baarle Nassau en Alphen en Riel

Auteur/Uitgever: : J.H. Verhagen

Inhoud: Geschiedenis van 2 eeuwen onderzoek

Afmetingen: 30 x 21 cm

Pagina's: 95

hopen dat hierdoor alle voetgangers weer kunnen genieten van een mooie wandeling over ons prachtige bolwerk.

DIVERS NIEUWS

Ledenvaria:

Nieuwe leden:

Agenda:

- **Lezing Oudheidkundige Kring**
19 januari 2017 onderwerp nog niet bekend.
- **Vergadering bestuur** 21 december
- **Museum De Roos** expositie tot 30 april 2017
- **Themajaar** Heemkundekring Hooge en Lage Zwaluwe Afsluiting op 29 december 2016.
- **Seventies Gorcums Museum – Gorinchem**
Van 22.10.2016 t/m 19.3.2017
- **Molen- en archeologieplatform**
Het centrale thema is de bijdrage die archeologisch en bouwhistorisch onderzoek kunnen leveren aan de kennis over molens.
15 december 2016, 10:00 tot 13:00 | Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Smallepad 5, Amersfoort.
Meer weten?
<http://archeologiein nederland.nl/agenda/molen-en-archeologieplatform-15-december>
- **Erfgoed Academie Brabant:** cursus 'Regionale Geschiedenis' 30 januari 2017 - 12 juni 2017
<http://www.erfgoedbrabant.nl/kennisplatform/activiteit/en/erfgoed-academie-brabant-cursus-regionale-geschiedenis/>
- **De Nederlandse Restauratiebeurs** transformeert in ErfgoedEvent. ErfgoedEvent 2017 op 5, 6 en 7 april wordt dé plek waar erfgoedprofessionals elkaar ontmoeten. Waar waardevolle kennis wordt gedeeld, inspirerende ideeën worden uitgewisseld, bestaande contacten worden bestendigd en nieuwe contacten worden gelegd.
- <https://erfgoedstem.nl/events/nederlandse-restauratiebeurs-transformeert-erfgoedevent/>

Weetje

Delpher is vernieuwd

De functies van Delpher zijn verbeterd. U krijgt nu een betere weergave op smartphone of tablet. U kunt gemakkelijker zoeken en het menu met de informatie over Delpher werkt nu ook met een touchscreen. Op de desktop is bijvoorbeeld de kalender bij 'uitgebreid zoeken' aangepast.

<http://www.delpher.nl/>

Van onze bibliotheek

Nieuwe boeken in de bibliotheek.

Wist u dat binnen de kring diverse bladen circuleren welke in een roulatiesysteem onder de leden worden doorgegeven? Heeft u hiervoor interesse kunt u zich opgeven bij Anne v.d.Berg-ter Schure of via email info@oudheidkundige-kring-geertruidenberg.nl

Een overzicht van deze bladen treft u hieronder;

- De Klok Heemkunde kring Made
- De Mulder Heemkunde kring Gilze Rijen
- De Wazerwijn Heemkunde kring Dongen
- Engelbrecht van Nassau Heemkunde kring Breda
- De Búrt Heemkundekring Hooge en Lage Zwaluwe
- Effe Lústere Heemkunde kring Werkendam
- De Waterschans Heemkunde kring Bergen op Zoom
- Met gansen trou Heemkunde kring Heusden e.o.
- De Koerier Brab. Heem en Erfgoed Brabant
- Holland Historisch tijdschrift
- Immaterieel erfgoed
- Saillant Stichting Menno van Coehoorn
- Westerheem Nederlandse Archeologie
- Zuidwesterheem Archeologie Zuidwest Nederland
- Vitruvius Vakblad voor erfgoed professionals
- Terra Cognita Archeologische vereniging Land van Heusden en Altena
- Archeologisch Magazine
- InBrabant tijdschrift van ErfgoedBrabant

Van de redactie

Beste leden van de Oudheidkundige Kring Geertruidenberghe,

Mocht u kopij willen aanleveren voor het KringNieuws of NieuwsFlits wil ik u dit even mee geven:

De uiterste inleverdatum van kopij voor KringNieuws nr. 1 is **vrijdag 30 december**. Het KringNieuws valt dan in de week van 9 januari n de bus.

De lezing, (onderwerp nog niet bekend) is gepland op donderdag 23 januari 2017

Mocht er tussendoor belangrijk nieuws te melden zijn wordt een NieuwsFlits via de email verzonden.

Tip: kent u iemand in uw omgeving die geen emailadres heeft druk de NieuwsFlits even af en doe die dan bij deze persoon in de bus.

Stuur **kopij** als Word-document, platte tekst, dus geen opmaak.

Stuur **foto's** (onder vermelding van wie, wat, waar en wanneer) naar **John François:**

john.francois@hotmail.com

Met vriendelijke groet,
De redactie